

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav germánských studií
Oddělení nederlandistiky

POSUDEK VEDOUCÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: Myriam ZápaloVá

Název práce: Student jako občan? Přístup nizozemské politické moci ke studentům v době pandemie COVID-19

Vedoucí práce: PhDr. Irena Kozmanová, Ph.D.

Bývá zvykem, že úvody kvalifikačních prací obsahují část „dosavadní stav výzkumu“. Takto explicitně pojatou pasáž v práci Myriam ZápaloVé nenajdeme. Čtenář tak má ztíženou startovní pozici třeba tam, kde by chtěl vědět, podle jakých kritérií byly vybírány situace, v nichž studenti vstupují (nebo jsou obsazováni) do role „občan“. Postupně ale zjišťuje, že postup je zde obrácený – prostřednictvím analýzy debat Tweede Kamer krystalizuje soubor kontextů, které společně umožňují formulovat definici občanství pro konkrétní skupinu (vysokoškolští studenti) v konkrétní situaci (pandemie covid-19 v Nizozemsku). Tím autorka překlenuje částečně i deficit, s nímž se během přípravy práce musela vyrovnat – přestože bádání o dopadech covidu zažilo v letech po objevení pandemie na konci 2019 mimořádný boom, tematika politického postavení studentů coby specifické skupiny obyvatelstva je zatím značně podprezentována a zaostává – i vzhledem ke své a priori národní podstatě – například za témata jako je duševní zdraví nebo studijní úspěšnost. Hlavní výtka tedy paradoxně směřuje k tomu, že autorka v úvodu čtenáři zatajila dosavadní stav výzkumu vlastního. Badatelské otázky použité v práci vzešly totiž z dlouhodobějšího zájmu Myriam o problematiku postavení studentů v době pandemie, a k jejich postupné formulaci přispěl například projekt *Univerzitní zkušenost – univerzální řešení? Česko-vlámský dialog*, s nímž uspěla v soutěžní výzvě UK Studenti proti pandemii a v jehož rámci proběhl například česko-nizozemský debatní seminář nebo průzkum mezi studenty univerzity Antverpy. Zatímco v těchto „přípravných“ projektech šlo zejména o to zmonitorovat politická opatření kolem covidu napříč národními hranicemi a právě z perspektivy samotných studentů, v bakalářské práci se optika obrací a v centru pozornosti stojí zacházení hranicemi jednoho státu definované politické moci se studentem jako občanem. Témata, která vykrystalizovala z debat a ankety, bylo nicméně možné využít k cílenější analýze pramenného korpusu bakalářské práce. Studenti se ukázali být mimořádně vhodnou optikou pro sledování pandemické politiky obecně – daleko spíše než jiné skupiny se ocitali v roli viníků, nositelů zodpovědnosti (v případě kauzy Dansen met Janssen se dokonce setkáváme s kuriózní situací, kdy od studentů vláda očekává vyšší zodpovědnost než sama od sebe), ale i obětí. Na zacházení s nimi – které Myriam sleduje pomocí čtyř tematických celků (komunikace, prioritizace, obhajoba zájmů a vytváření obrazu studentů) – se tak dobře a viditelně demonstrují některé obecné trendy, jako je například skutečnost, že debata neprobíhá po dělicí linii vláda vs. opozice, ale spíše vláda vs. parlament (a že tedy i poslanci stran vládní koalice jsou velmi aktivní v kontrole a kritice vlády) nebo že opozice se „rozpadá“ do konstruktivního a nekonstruktivního proudu (z nichž první usiluje o spoluformování vládní politiky na základě deklarovaných hodnot a norem, druhý se naopak soustředí na delegitimizaci vlády jako takové). Za přidanou hodnotu práce je možné považovat i

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav germánských studií
Oddělení nederlandistiky

to, že perspektiva přístupu ke studentům poskytuje zajímavý empirický materiál pro pochopení fungování dvou proudů nizozemského pravicového populismu. Přestože zhodnocení zásadního významu pandemie pro ideový vývoj proudu reprezentovaného stranou FvD a frakcemi z ní odštěpenými přichází v práci velmi pozdě (na s. 34 místo v úvodu), je na zkoumaném vzorku velmi názorně ukázáno, jak právě mladí lidé a potažmo studenti hráli klíčovou roli argumentu pro delegitimizaci vlády, protože mohli být obsazeni do role utlačované společenské skupiny, diskriminované dle poslanců těchto frakcí vládou ve prospěch skupiny jiné.

Nejvíce „na vodě“ je práce naopak tam, kde se pouští do interpretací založených na kvantifikačních pozorováních, která ale nejsou bez dalšího kontextu dostatečně odolná a pro čtenáře mohou být matoucí. Příkladem mohou být blíže nekomentované výčty v daném tématu aktivních poslanců (znamená vyjádření k tématu automaticky obsahovou relevanci?) nebo na několika místech konstatovaný pokles aktivity vystupování strany GroenLinks ve studentských otázkách po volbách (má tím být řečeno, že zájem této strany o studentstvo byl utilitaristický)?

Celkově pro hodnocení práce považuji za stěžejní zejména úspěšné zvládnutí práce s pramenným materiálem pro bakalářskou úroveň výrazně nadstandardního objemu, výběr tématu s vysokou společenskou aktualitou a schopnost formulovat relevantní závěry propojující obecné poznatky s výsledky analýzy vlastního vzorku. Ocenit bych na tomto místě chtěla i mimořádně konstruktivní spolupráci v rámci konzultací jednotlivých fází práce, díky níž byla role vedoucí příjemnou povinností.

Práci s potěšením doporučuji k obhajobě, a to s hodnocením: **výborně**.

Otázky k obhajobě:

- ✓ V kapitole o komunikaci pracujete se zajímavým postřehem, že student se liší od jiných skupin občanů mj. tím, že svou roli občana vykonává vzhledem ke dvěma „vrchnostem“, akademické a státní, a v situaci, kdy obě konají ve stejné agendě (zde protipandemická opatření a jejich implementace), může jejich postup srovnávat nebo si vytvářet různé typy (ne)loajalít vůči nim. I na základě této charakteristiky se nabízí otázka: Budou ze studentů, kteří studovali v době covidu, kvalifikovanější občané?
- ✓ V covidových debatách se v souvislosti se studenty opakovaně objevila myšlenka „kompenzací“. Z čeho vychází, jakých podob může (nejen za covidu) nabývat a jaké pojetí studia, resp. studenta z ní můžeme odvodit? Existují zde rozdíly například vůči České republice?

PhDr. Irena Kozmanová, Ph.D.

V Leidenu, 6. září 2023